

Ильясова Б.К., г.ғ.м., оқытушы

I-блок. Ежелгі адамдар және көшпелі өркениеттің қалыптасуы

1.1 Адамның тарихқа дейінгі эволюциясы

Жоспар:

1. «Қазақстан тарихы» пәні: курстың пәні, мақсаты, міндеттері. Кезеңдеу, деректер
2. Қазақстан тас ғасыры дәуірінде
3. Қазақстан – жылқыны қолға үйретудің ежелгі ошағы. Солтүстік Қазақстандағы Ботай мәдениеті
4. Қола дәуірі. Қазақстан аумағында кен ісі орталықтарының қалыптасуы

Әдістемелік нұсқау: Осы тақырыпты оқу барысында студенттер үшін «Қазақстан тарихы» пәні — бұл тек саяси оқиғаларды ғана емес, сонымен қатар мәдени-өркениеттік үдерістерді де қамтитын кешен екенін түсіну маңызды. Курстың мақсаты – студенттерге Қазақстан аумағындағы халықтың көп ғасырлық тарихы туралы тұтас көзқарас қалыптастыру, оның дамуының заңдылықтарын ашу, патриотизм мен тарихи жауапкершілік сезімін тәрбиелеу. Курстың міндеттері: тарихи кезеңдерге бөлуді меңгеру, әдіснамалық негіздерді түсіну және дереккөздермен жұмыс істей білу.

Сабақ барысында ерекше назар тас дәуіріне аударылады, өйткені дәл осы кезеңде адамның қалыптасуы, табиғи ортаға бейімделуі және әлеуметтік ұйымның бастамалары орын алды. Материалдарды талдау кезінде палеолит, мезолит және неолит кезеңдерінің ерекшеліктерін атап өту, Қазақстандағы археологиялық орындардың (Орталық, Шығыс Қазақстандағы тұрақтар және т.б.) жаһандық эволюциялық үдерістермен байланысын көрсету маңызды.

Солтүстік Қазақстандағы Ботай мәдениетіне ерекше көңіл бөлген жөн, өйткені бұл жерде алғаш рет әлемде жылқы қолға үйретілген. Бұл оқиға Қазақстанның ежелгі тұрғындарының әлемдік өркениетке қосқан маңызды үлесі болып саналады, ол көшпелі экономиканың және мәдени инновациялардың дамуына жол ашты.

Қорытынды бөлім қола дәуіріне (б.з.д. XVIII–VIII ғғ.) арналады. Осы кезеңде Қазақстан аумағында ірі металлургиялық орталықтар (Сарыарқа, Орталық Қазақстан) қалыптаса бастайды. Бұл жерде әлеуметтік жіктелу пайда болып, өндірістік шаруашылық күшейеді, болашақ көшпелі өркениеттің негіздері қаланады.